

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2017:95 Ett land att Besöka. En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (dnr N2017/ 07438/ FF)

Stiftelsen Skansen överlämnar följande tjänsteutlåtande som svar på remiss om Ett land att besöka. En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring. (SOU 2017:95).

Sammanfattning:

Sedan den förra utredningen gjordes har mycket förändrats vilket understryker behovet av anpassningar av den statliga politiken. Utredningens inriktning samt förslag till nytt övergripande politiskt mål för hållbar turism och växande besöksnäring är angelägna och mycket välkomna. Det är hög tid att revidera vilka insatser som görs för att fortsätta den positiva utveckling vi sett och ser inom besöksnäringen.

En utmaning för besöksnäringen är att näringslivet inom området är förhållandevis svagt organiserat. Vår uppfattning är därför att insatser som marknadsför Sverige utomlands bör samordnas. Samverkan mellan olika aktörer inom svensk besöksnäring är en nödvändighet för att vi ska nå framgång.

När det gäller utredningens resonemang saknas inte förståelsen för stadens och den urbana miljöns tilltagande betydelse för möjligheten att locka fler till vårt land. Däremot brister utredningen i konkreta förslag för att tillgodose de behov som finns, för att bidra till att städerna kan attrahera än fler gäster. Staden förenar många olika intressen och är därför mer konkurrenskraftig än en destination som enbart kan erbjuda en del av turismens innehåll. Detta understryker behovet av sampaketering och gemensam marknadsföring. Som en av Stockholms huvudattraktioner är Skansen en viktig del av Stockholms

SKANSEN

näringsliv och besöksnäring. Vi hade önskat att utredningen hade lagt ett ännu större fokus på besöksnäringen i och runt Stockholm. Kulturarvet spelar en väsentlig roll för att skapa en levande historia och relevanta historier i ett sammanhang som är unikt i jämförelse med många andra städer Stockholm konkurrerar med.

Den nya nationella strategi som föreslås och de strategiska insatsområden med mätbara delmål som formuleras är relevanta och väl genomtänkta. Stiftelsen Skansen delar utredningens förslag om vikten av att inrätta en ny nationell funktion för utveckling och innovation. Lika viktigt är en stärkt samordning av relevanta myndigheter, aktörer och finansieringssystem.

Stiftelsen Skansen delar huvudsakligen utredningens bedömningar och tillstyrker de flesta av dess förslag, med några få undantag som vi hoppas tas i beaktande.

Stiftelsen Skansen har bedömt och kommenterat de avsnitt vi ansett vara direkt relevanta för vår verksamhet vilket är kapitel 3, 4, 5 och 11.

/John Brattmyhr, Skansenchef

3.5. Strategiska insatsområden och delmål

Stiftelsen Skansen anser att den samlade bild av besöksnäringens utmaningar och utvecklingsbehov som utredningen presenterar är korrekt och nödvändig. Den nya nationella strategi som föreslås med strategiska insatsområden och mätbara delmål är väl genomarbetade. Stiftelsen Skansen har möjlighet att bidra inom flera av de nio strategiska områdena, framförallt inom områdena ”digitalisering av besöksnäringen” och ”kulturturism”

Stiftelsen Skansen tillstyrker förslaget att den nationella strategin för hållbar turism och växande besöksnäring delas upp i ett antal strategiska insatsområden och att det övergripande politiska målet bryts ner på mätbara delmål inom dessa strategiska insatsområden.

4. Besöksnäringen – en del av ett hållbart samhällsbygge

Utredning betonar de större städernas roll i besöksnäringens utveckling vilket vi är eniga om. I utredningen föreslås en särskild satsning på Stockholm i syfte att åstadkomma en ökad samverkan mellan Stockholm och övriga delar av Sverige. Som ett av huvudstadens mest populära museer är detta ett område vi önskar att utredningen prioriterar. Vi vill samtidigt understryka att Skansen är hela Sveriges museum med betydelse för hela landet, ett kulturellt nav med vår samlade, svenska historia.

Stiftelsen Skansen tillstyrker förslaget att regeringen ger Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att tillsammans med Visit Stockholm/Stockholms stad samla berörda för att utveckla samverkansstrukturer.

5. Digitaliserad besöksnäring med fokus på delnings- och plattformsekonomi

Digitalisering går allt fortare och det är av största vikt att ha god kännedom om resenärernas användarbeteenden för att kunna erbjuda relevant information i rätt kanal till olika målgrupper. Stiftelsen Skansen satsar redan på en digitaliserad kulturturism och vi är positiva till den satsning utredningen föreslår.

Stiftelsen Skansen tillstyrker utredningens förslag att Vinnova, i dialog med Tillväxtverket, Statens Jordbruksverk och SISP, ska få regeringens uppdrag att kartlägga och föreslå hur en nationell accelerator för initiativ inriktade på delning och turism kan bidra till hållbar turism samt lokal och regional utveckling. Vi tillstyrker också utredningens förslag att regeringen initierar en förstudie kring plattform- och delningsekonomin möjligheter och utmaningar inom svensk besöksnäring.

11. Kulturturism

Med 26,5 miljoner årliga besökare på Sveriges museer spelar museerna en stor roll i utvecklingen av svensk turism och besöksnäring. Med Skansens cirka 1,3-1,4 miljoner årliga gäster är Skansen en reseanledning till Stockholm och Sverige. En stor utmaning på kulturarvsområdet är finansieringen, vilken under lång tid hamnat i bakvattnet av insatser för skydd och tillgängliggörande av naturen. Utredningen nämner som exempel på detta Regeringens anslag 7:2 för kulturmiljövård, som 2017 uppgick till 253 miljoner kronor medan motsvarande siffra för naturvård var 2,3 miljarder kronor.

11.3. Nationell kultur- och kulturarvspolitik.

Stiftelsen Skansen delar utredningens bedömning att en samlad politik inom kulturturism bör inkludera en nationell delstrategi för kulturturism med mätbara mål och en stärkt samordning. Formuleringen "Kunskapen om hur kulturarvet kan utvecklas som besöksmål, i vissa fall med ett utökat kommersiellt perspektiv, behöver öka och det behövs fler insatser som stimulerar denna kunskap och bidrar till besöksmålsutveckling" är särskilt viktig för Stiftelsen Skansen.

11.4 Samtida kultur och arkitektur, form och design

Skansen arbetar sedan fem år tillbaka strategiskt med att attrahera film och foto till Skansen. Vi erbjuder attraktiva och unika miljöer mitt i Stockholm för inspelning av film eller fotografering. Vi är positiva till att utredningen ser detta som ett utvecklingsområde för Sverige och att Tillväxtverket fått i uppdrag att undersöka detta.

11.5 Kulturmiljö som infrastruktur och resurs

Finansieringen av verksamheten, utveckling av densamma och bevarandet av föremål och miljöer är ett ständigt aktuellt tema. Skansen är världens äldsta friluftsmuseum, grundat 1891, och står än idag modell för friluftsmuseer över hela världen. Friluftsmuseer har unika möjligheter att, till alla oavsett kön och ålder, förmedla historia och ge en känsla för liv i andra tider och epoker. Skansen som en källa av kunskap och erfarenhet fyller en viktig funktion för kommande generationer.

Trots den stora volymen årliga gäster är Skansen underfinansierat och har varit det allt sedan avskiljandet från Nordiska museet, det vill säga sedan 1960-talet. Behoven av underhåll och upprustning är av en omfattning som Skansen idag inte har möjlighet att klara.

Stiftelsen Skansen delar utredningens bedömning

- *att ekonomiska modeller och nya finansieringslösningar för utveckling av kulturmiljöer som besöksmål behövs*
- *att SFV:s centrala roll inom kulturturism bör förstärkas och besöksmålsutveckling bör vara en integrerad del i myndighetens arbete*
- *att SFV:s besöksmål har potential att i större utsträckning än idag bidra till regional och lokal destinationsutveckling*
- *att det finns en stor potential för en utvecklad turism och besöksnäring inom och i anslutning till de svenska världsarven.*

Stiftelsen Skansen delar inte utredningens bedömning i nuvarande formulering

- *att Riksantikvarieämbetet och Tillväxtverket bör ha ett starkt mandat som kunskapsförmedlare av metod för destinationsutveckling med syfte att stärka utvecklingen av kulturturism i Sverige.*

Kommentar: Skansens bedömning är att den kunskap som krävs kring turismutveckling finns i såväl näringsliv som på landets museer och att gruppens kompetens bör breddas.